॥ कर्मण्येवाधिकारस्ते ॥

१०

संस्कृतनन्दिनी

प्रथमभाषा संस्कृतम्

रामचन्द्र केळगिनपाल्
संस्कृत शिक्षकः
बि.के माडेल् प्रौडशाला क्याम्प् बेळगावि
9480461210

समुचितम् उत्तरं चित्वा लिखत ।

1] राजा अस्य स्त्रीलिङ्ग रूपम् इदं भवति ।

1] राज्ञी 2] राणी 3] राजी 4] रानी

2] सुखदा– अस्य विरुद्दार्थकपदम् इदं भवति ।

1] धनदा 2] बाधा 3] दुःखदा 4] शारदा

3] लभध्वे अत्र एषः पुरुषः वर्तते ।

1] प्रथमपुरुषः 2] मध्यम पुरुषः 3] उत्तमपुरुषः 4] अन्यपुरुषः

4] मुखम्– समानार्थकपदम् इदं भवति ।

1] वदनम् 2] अलीकम् 3] करः 4] नयनम्

5] एषु तत्पुरुष समासस्य उदाहरणम् इदं भवति ।

1] उपग्रहं 2] सुरासुरः 3] दत्तधनः 4] मच्छिरः

6] विद्वान् अस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् इदं भवति ।

1] विदुषा 2] विदुषी 3] विदुषः 4] विद्वाना

7] संशयः– अस्य विरुद्दपदम् इदं भवति ।

1] असंशयः 2] निसंशयः 3] कुसंशयः 4] सुसंशयः

8] दशरथस्य चत्वारः पुत्राः आसन् – अत्र रेखाङ्कित पदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं इदं भवति ।

1] कदा 2] कति 3] कुत्र 4] कुतः

9] दीर्घायुः अत्र एषः समासः भवति ।

1] तत्पुरुषः 2] अव्ययीभावः 3] द्वन्द्वः 4] कर्मधारयः

10] अत्र समूहेतरपदम् इदं भवति ।

1] गातुं 2] अधीत्य 3] गत्वा 4] दृष्ट्वा

11] एषु व्याकरण शुद्दं वाक्यम् इदं भवति ।

1] छात्राय क्रीडा रोचते 2] छात्रे क्रीडा रोचते

3] छात्रेण क्रीडा रोचते 4] छात्रस्य क्रीडा रोचते

12] वक्ष्यामि अत्र एषः लकारः वर्तते ।

1] लिट् 2] लोट् 3] लट् 4] लृट्

13] माता अस्य अन्यलिङ्गरूपं इदं भवति ।

1] पिता 2] दाता 3] कृता 4] मातृ

14] एषु व्याकरण शुद्दं वाक्यम् इदं भवति ।

1] रामः रावणस्य क्रुध्यति 2] रामः रावणाय क्रुध्यति

3] रामः रावणं क्रुध्यति 4] रामः रावणात् क्रुध्यति

15] वृत्तिर्न अत्र एषः सन्धिः वर्तते ।

1] विसर्गसन्धिः 2] लोपसन्धिः 3] गुणः 4] वृद्दिः

16] दीयताम् अत्र एषः पुरुषः वर्तते ।

1] मध्यमपुरुषः 2] प्रथमपुरुषः 3] उत्तमपुरुषः 4] अन्यपुरुषः

17] मन्यसे अत्र एषः लकारः वर्तते ।

1] लट् 2] लोट् 3] लिट् 4] लृट्

18] अवर्तत अत्र एषः लकारः वर्तते ।

1] लट् 2] लृट् 3] लिट् 4] लङ्

19] विलम्बः अस्य विरुद्दपदम् इदं भवति ।

1] अविलम्बः 2] सविलम्बः 3] लम्बः 4] आलम्बः

20] ऋषिः अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति ।

1] गतिः 2] पतिः 3] सतिः 4] यतिः

21] चेतः अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति ।

1] वित्तम् 2] चित्तम् 3] वृत्तम् 4] दत्तम्

22] विधेयः अस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् इदं भवति ।

1] विधेया 2] विधेयिनी 3] विधेयी 4] विधेयीनि

23] एषु व्याकरण शुद्दं वाक्यम् इदं भवति ।

1] राजा शत्रुं क्रुध्यति 2] राजा शत्रौ क्रुध्यति

3] राजा शत्रवे क्रुध्यति 4] राजा शत्रोः क्रुध्यति

24] अन्यपदार्थप्रधानः एषः समासः ।

1] तत्पुरुषः 2] बहुव्रीहिः 3] द्वन्द्वः 4] अव्ययीभावः

25] उत्तरपदार्थप्रधानः एषः समासः ।

1] तत्पुरुषः 2] बहुव्रीहिः 3] द्वन्द्वः 4] अव्ययीभावः

26] तव्यत् प्रत्ययः अस्मिन् अर्थे भवति ।

1] वर्तमानकालार्थे 2] विध्यर्थे 3] भूतकालार्थे 4] भविष्यत् कालार्थे

27] दशास्यः अस्य समानार्थकपदं इदं भवति ।

1] कृष्णः 2] रामः 3] रावणः 4] कर्णः

28] आम्रफलं मधुरं वर्तते । अत्र रेखाङ्कित पदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं इदं भवति ।

1] कदा 2] कति 3] कुत्र 4] कथं

29] चरः अस्य विरुद्दपदं इदं भवति ।

1] अचरः 2] सुचरः 3] खचरः 4] प्रचारः

30] पूर्वपदार्थप्रधानः समासः एषः भवति ।

1] तत्पुरुषः 2] बहुव्रीहिः 3] द्वन्द्वः 4] अव्ययीभावः

31] स्मृतः अस्य विरुद्दपदं इदं भवति ।

1] विस्मृतः 2] अस्मृतः 3] निस्मृतः 4] सुस्मृतः

32] भवान् अस्य अन्यलिङ्गरूपम् इदं भवति ।

1] भवानी 2] भवती 3] भावना 4] भाविनी

33] भाग्यानि <u>काले</u> फलन्ति । अत्र रेखाङ्कित पदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं इदं भवति ।

1] कदा 2] कति 3] कुत्र 4] कथं

34] पठनीयः अत्र एषः प्रत्ययः वर्तते ।

1] क्त 2] अनीयर् 3] क्तवतु 4] तव्यत्

35] गतवती अस्य अन्यलिङ्गरूपम् इदं भवति ।

1] गतवान् 2] गतवानी 3] गतः 4] गतवन्तौ

36] एषु व्याकरण शुद्दं वाक्यम् इदं भवति ।

1] राधा फलं स्पृहयति 2] राधा फलेन स्पृहयति

3] राधा फलाय स्पृहयति 4] राधा फले स्पृहयति

37] एषु व्याकरण शुद्दं वाक्यम् इदं भवति ।

1] स्वस्ति अस्तु भवति । 2] स्वस्ति अस्तु भवतः

3] स्वस्ति अस्तु भवते 4] स्वस्ति अस्तु भवता

38] वन्दताम् अत्र एषः लकारः भवति ।

1] लट् 2] लङ् 3] लोट् 4] लिट्

39] चक्रपाणिः अत्र एषः सामासः भवति ।

1] तत्पुरुषः 2] बहुव्रीहिः 3] द्वन्द्वः 4] कर्मधारयः

40] मरणम् अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति

1] निधनम् 2] निधानम् 3] जननम् 4] उत्पत्तिः

41] पठानि अत्र एषः पुरुषः वर्तते ।

1] प्रथमपुरुषः 2] मध्यम पुरुषः 3] उत्तमपुरुषः 4] अन्यपुरुषः

42] एषु व्याकरण शुद्दं वाक्यम् इदं भवति ।

1] छात्रेण सह गुरुः गच्छति । 2] छात्रस्य सह गुरुः गच्छाति

3] चात्रः सह गुरुः गच्छति 4] छात्रे सह् गुरुः गच्छति

43] प्रीतिः अस्य विरुद्दपदम् इदं भवति ।

1] द्वेषः 2] अप्रीतिः 3] स्नेहः 4] रागः

44] कुबुद्दिरेषा अत्र अयं आदेशः भवति ।

1] रेफादेशः 2] लोपः 3] सकारादेशः 4] उकारादेशः

45] एषु व्याकरण शुद्दं वाक्यम् इदं भवति ।

1] बालकस्य मोदकं रोचते ।   2] बालकं मोदकं रोचते

3] बालकाय मोदकं रोचते   4] बालकात् मोदकं रोचते

46] दृश्यते अत्र एषः पुरुषः अस्ति ।

1] प्रथमपुरुषः   2] मध्यम पुरुषः   3] उत्तमपुरुषः   4] अन्यपुरुषः

47] आत्मनाम् अत्र एषा विभक्तिरस्ति ।

1] प्रथमा   2] द्वितीया   3] चतुर्थी   4] षष्ठी

48] बालः अस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् इदं भवति ।

1] बाला   2] बालकः   3] बली   4] बालकाः

49] आत्मजः अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति ।

1] पुत्रः   2] भ्राता   3] माता   4] पिता

50] ऊचुः अत्र एषः लाकारः अस्ति ।

1] लट्   2] लिट्   3] लृट्   4] लोट्

51] चराचरम् अत्र एषः सन्धिः भवति ।

1] गुणः   2] वृद्दिः   3] सवर्णदीर्घः   4] यण्

52] बलार्कः अत्र एषः समासः वर्तते ।

1] तत्पुरुषः   2]बहुव्रीहिः   3] अव्ययीभावः   4] कर्मधारयः

53] प्रतिवर्षं अस्य विग्रहवाक्यं एवं भवति ।

1] वर्षं वर्षं प्रति   2] प्रति + वर्षं   3] वर्षेण प्रति   4] प्रति प्रति वर्षं

54] एषु व्याकरणशुद्दं वाक्यं इदं भवति ।

1] धर्मेण इष्टंगतिं प्रपद्यते   2] धर्मेण इष्टा गतिं प्रपद्यते

3] धर्मेण इष्टां गतिं प्रपद्यते   4] धर्मेण इष्टः गतिः प्रपद्यते

55] शिशुः अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति ।

1] अर्भकः   2] अभ्रकः   3] पुत्रः   4] पुत्री

56] योगी अस्य अन्यलिङ्गरूपम् इदं भवति ।

1] योगिनी   2] योगिनि   3] योगीनी   4] योगा

57] शूरः अस्य विरुद्दपदम् इअदं भवति ।

1] अशूरः   2] भीरुः   3] सशूरः   4] आशूरः

58] ययौ अत्र एषः लकारः वर्तते ।

1] लट्   2] लिट्   3] लेट्   4] लङ्

59] बभासे अत्र एषः पुरुषः वर्तते ।

1] प्रथमपुरुषः   2] मध्यम पुरुषः   3] उत्तमपुरुषः   4] अन्यपुरुषः

60] बभूव अत्र एषः पुरुषः वर्तते ।

1] प्रथमपुरुषः 2] मध्यम पुरुषः 3] उत्तमपुरुषः 4] अन्यपुरुषः

61] जगत्याम् अत्र एषा विभक्तिः अस्ति ।

1] प्रथमा 2] तृतीया 3] सप्तमी 4] षष्ठी

62] नद्यः समुद्रे अस्तं गच्छन्ति । अत्र रेखाङ्कित पदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं इदं भवति ।

1] कदा 2] कति 3] कुत्र 4] काः

63] उपनिषदः शतशः सन्ति । अत्र रेखाङ्कित पदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं इदं भवति ।

1] कदा 2] कति 3] कुत्र 4] कस्य

64] कर्मणा अत्र एषा विभक्तिः अस्ति ।

1] द्वितीया 2] सप्तमी 3] षष्ठी 4] तृतीया

65] रक्ष अत्र एषः लकारः अस्ति ।

1] लोट् 2] लिट् 3] लृट् 4] लङ्

66] कृष्णः अस्य विरुद्धपदम् इअदं भवति ।

1] शुक्लः 2] धवलः 3] सितः 4] पीतः

67] वारिवाहः अस्य समानार्थकपदम् इअदं भवति ।

1] आकाशः 2] जलम् 3] मीनः 4] मेघः

68] त्यागधनः अत्र एषः समासः भवति ।

1] तत्पुरुषः 2]बहुव्रीहिः 3] अव्ययीभावः 4] कर्मधारयः

69] एषु व्याकरणशुद्धं वाक्यं इदं भवति ।

1] शङ्कराय अभिषेकः रोचते 2] शङ्करस्य अभिषेकः रोचते

3] शङ्करेण अभिशेकः रोचते 4] शङ्करः अभिषेकः रोचते

70] एतदुपरि अत्र एषः सन्धिः भवति ।

1] विसर्गसन्धिः 2] लोपसन्धिः 3] जश्त्वसन्धिः 4] गुणः

71] वीरः युद्धार्थं रणाङ्गणं गच्छति । अत्र रेखाङ्कित पदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं इदं भवति ।

1] कदा 2] कति 3] कुत्र 4] किमर्थम्

72] दीयताम् अत्र एषः पुरुषः अस्ति ।

1] प्रथमपुरुषः 2] मध्यम पुरुषः 3] उत्तमपुरुषः 4] अन्यपुरुषः

73] आसन् अत्र एषः लकारः वर्तते ।

1] लङ् 2] लिट् 3] लोट् 4] लेट्

74] लभध्वे अत्र एषः पुरुषः अस्ति ।

1] मध्यमपुरुषः 2] उत्तमपुरुषः 3] अन्यपुरुषः 4] प्रथमपुअरुषः

75] अश्वः अस्य अन्यलिङ्गरूपम् इदं भवति ।

1] अश्वा 2] अश्विनी 3] अश्वे 4] अश्वी

76] वृत्तान्तः अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति ।

1] वंशः 2] विचारः 3] आचारः 4] मार्गम्

77] अर्कः अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति ।

1] निशाकरः 2] चन्द्रः 3] चन्द्रशेखरः 4] दिनेश्वरः

78] शशाप अत्र एषः लकारः अस्ति ।

1] लोट् 2] लिट् 3] लङ् 4] लृट्

79] आत्मानम् अत्र एषा विभक्तिः अस्ति ।

1] प्रथमा 2] द्वितीया 3] तृतिया 4] सप्तमी

80] एषु व्याकरणशुद्दं वाक्यं इदं भवति ।

1] सरोवराय विना उपवनं न शोभते 2] सरोवरं विना उपवनं न शोभते

3] सरोवरस्य विना उपवनं न शोभते 4] सरोवरेषु विना उपवनं न शोभते

81] भुञ्जीथाः अत्र एषः लकारः वर्तते ।

1] लट् 2] लिट् 3] लोट् 4] विधिलिङ्

82] चन्द्रस्य शुक्लपक्षे वृद्दिः भवति । अत्र रेखाङ्कित पदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं इदं भवति ।

1] कदा 2] कति 3] कुत्र 4] किमर्थम्

83] उपनिषदा अत्र एषा विभक्तिः भवति ।

1] प्रथमा 2] द्वितीया 3] तृतीया 4] सप्तमी

84] दधीचिना स्वदेहः <u>इन्द्राय</u> अर्पितः । अत्र रेखाङ्कित पदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं इदं भवति ।

1] कदा 2] कस्मै 3] कुत्र 4] किमर्थम्

85] मोक्षः समानार्थकपदम् इदं भवति ।

1] मुक्तिः 2] शक्तिः 3] वचनं 4] दुःखं

86] नायिकाम् अत्र एषा विबक्तिः वर्तते ।

1] प्रथमा 2] सप्तमी 3] द्वितीया 4] पञ्चमी

87] बालाः + अत्र सन्धिकरणे रूपम् एवं भवति ।

1] बालात्र 2] बालस्तत्र 3] बाला अत्र 4] बाल अत्र

88] वारणः अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति ।

1] नागः 2] सर्पः 3] वायुः 4] मेघः

89] एषु व्याकरणशुद्दं वाक्यं इदं भवति ।

1] नार्यः पुष्पेभ्यः स्पृहयन्ति । 2] नार्यः पुष्पाणि स्पृहयन्ति

3] नार्यः पुष्पैः स्पृहयन्ति 4] नार्यः पुष्पात् स्पृहयन्ति

90] शक्रः समानार्थकपदम् इदं भवति ।

1] शर्करा 2] इन्द्रः 3] सूर्यः 4] कर्णः

91] उपरि अस्य विरुद्दपदम् इदं भवति ।

1] अधः 2] पुरतः 3] अनुपरि 4] पृष्टतः

92] विपिनं अस्य समानार्थकपदं इदं भवति ।

1] अरण्यं 2] नगरं 3] पत्तनम् 4] हरिणः

93] एषु व्याकरणशुद्दं वाक्यं इअदम् भवति ।

1] नगरात् बहिः उद्यानं अस्ति 2] नगरस्य बहिः उद्यानं अस्ति

3] नगरं बहिः उद्यानं अस्ति 4] नगराय बहिः उद्यानं अस्ति

94] बाधा अस्य समानार्थकपदं इदं भवति ।

1] प्रख्यातः 2] व्यथा 3] पथः 4] कथा

95] दत्तधनः अस्य विग्रहवाक्यं एवं भवति ।

1] दत्तं धनं यस्मै सः 2] दत्तं धनं यः सः 3] दत्तेन धनेन 4] दत्तं धनं यस्मिन्

96] शून्यस्य योगदानं <u>भारतीयानां</u> अस्ति । अत्र रेखाङ्कित पदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं इदं भवति ।

1] केषां 2] कति 3] कुत्र 4] किमर्थम्

97] भिषक् अस्य समानार्थकपदं इदं भवति ।

1] वैद्यः 2] भेषजम् 3] कोविदः 4] औषधम्

98] जगाद अत्र एषः लकारः वर्तते ।

1] लट् 2] लिट् 3] लोट् 4] लङ्

99] <u>वृत्रासुरः</u> जनान् पीडयतिस्म । अत्र रेखाङ्कित पदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं इदं भवति ।

1] केषां 2] कति 3] कुत्र 4] कः

100] स्वाधीनः विरुद्दपदं इदं भवति ।

1] अस्वाधीनः 2] पराधीनः 3] स्वाधीना 4] निस्वाधीनः

101] त्रस्तः अस्य समानार्थकपदं इदं भवति ।

1] भीरुः 2] घोरं 3] वज्रं 4] वधः

102] वीरः युद्दर्थं रणाङ्गणं गच्छति । अत्र रेखाङ्कित पदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं इदं भवति ।

1] केषां 2] कति 3] किमर्थं 4] कः

॥ चतुर्थपदं लिखत ॥

1] अञ्जनापतिः : केसरी :: शचीपतिः :--------------------
2] सुन्दरी युवतिः : सुरुचिः :: निर्भग्या :---------------------
3] बोधायन कात्ययनौ : पैथागोरस् सिद्दान्तः :: नागार्जुनः --------------
4] श्रीकृष्णः : धीरललितः :: अर्जुनः ---------------
5] भयानकः : रसः :: क्रोधः ----------------------
6] आदित्यस्य नमस्कारात् : दीर्घमायुर्बलम् :: नित्यस्नानेन ------------
7] शचीपति : इन्द्रः :: अञ्जनापतिः ---------------------
8] सिन्धुलस्य पुत्रः : भोजः :: सिन्धुलस्य अनुजः --------------
9] दधीचिः : महर्षिः :: वृत्रासुरः ---------------------
10] दुर्योधनः : धीरोद्दतः :: अर्जुनः --------------------
11] लीलावती : भस्कराचार्यः :: रसरत्नाकरः ---------------------
12] सिन्धुलः : राजा :: बुद्दिसागरः -----------------
13] चरकः : जीवशास्त्रज्ञः :: आर्यभटः --------------
14] कुरुराजः : दुर्योधनः :: कुरुसेनापतिः --------------
15] अयुक्तेन प्राणायामेन : सर्वरोगसम्भवः :: युक्तेनप्राणायामेन -----------
16] अमात्याधमः : वत्सराजः :: राजाधमः ---------------------
17] कर्णस्यगुरुः : जामदग्न्यः :: कर्णस्यसूतः -----------------
18] मेघदूतम् : खण्डकाव्यम् :: रघुवंशः ------------------
19] उत्तमस्य पिता : उत्तनपादः :: उत्तमस्य माता ------------------
20] रसरत्नाकरः : नागार्जुनः :: लीलावती --------------------
21] नागवल्ली : लता :: आमलकः ---------------------
22] ये पुष्पं विना फलन्ति ते : वनस्पतयः :: ये सह पुष्पैः फलन्ति ते -----------
23] दीर्घयुः : आदित्यस्यनमस्कारेण :: श्रीपुष्यारोग्यवर्धनम् ---------------
24] क्रोधः : स्थायिभावः :: रौद्रः--------------------------
25] निषादः : स्वरः :: सुषिरः ------------------------
26] रावणः : धीरोद्दतः :: श्रीरामः ----------------
27] इदं जगत् : ईशावस्यम् :: कस्यस्विद्दनम् -----------------
28] वेदव्यासस्य माता : सत्यवति :: वेदव्यासस्य पिता -------------------
29] चन्द्रस्य वृद्दिः : शुक्लपक्षे :: चन्द्रस्य क्षयः --------------
30] शान्तः : रसः :: शमः -----------------

31] ब्राह्मणवेषधारी : शक्रः :: वज्रमुखः ------------------

32] पुरुषार्थेषु प्रथमः : धर्मः :: पुरुषार्थेषु अन्तिमः ---------------

33] गान्धारः : स्वरः :: घनम् ----------------------

34] क्रोधः : स्थयिभावः :: भयानकः ---------------------

35] कुर्यादाहारं : प्राणसन्धारणार्थम् :: प्राणाः सन्धार्याः ----------------

36] परशुरामः : कर्नस्य गुरुः :: शल्यः ----------------------

37] पाण्डवेषु ज्येष्ठः : युधिष्ठिरः :: कौरवेषु ज्येष्ठः ------------

38] आकर्षणीयः शक्तिस्वरूपः : सूर्यः :: वृद्दिक्षयस्वरूपः ---------------

39] राधेयः : कर्णः :: जामदग्न्यः ---------------

40] क्रियास्सर्वाः : स्नानमूलाः ;: प्रसन्नात्मेन्द्रियमनाः --------------

41] करुणः : शोकः :: शृङ्गरः --------------------

42] द्रौपदी : नृपपत्नी :: सवित्री -------------------

43] धीरप्रशान्तः : जीमूतवाहनः :: धीरोद्दतः ---------------

44] तन्त्रीयुक्तं वाद्यं : ततम् :: तालवाद्यम् ---------------

45] पादरहितः पदसमुदायः : गद्यम् :: पादसहितः पदसमुदायः ---------------

46] औदुम्बरः : वनस्पतिः :: व्रीहिः ---------------------

47] उर्वारुकं : लता :: आम्रः -----------------

48] लोहमिश्रणक्रमम् : नागार्जुनः :: पैथागोरस् सिद्दान्तः ------------

49] उपनिषदः : शताधिकाः :: पुरुषार्थाः -----------------

50] बिभेति योगे : पञ्चमी विभाक्तिः :: नमः योगे ------------

सन्धिं विभज्य नाम लिखत

1] चराचरम्	चर + अचरम्	सवर्णदीर्घ सन्धिः
2] आत्मन्येव	आत्मनि + एव	यण् सन्धिः
3] निर्गुणश्च	निर्गुणस् + च	श्चुत्व सन्धिः
4] सूर्यादेव	सूर्यात् + एव	जश्त्वसन्धिः
5] तच्चेष्टया	तत् + चेष्टया	श्चुत्वसन्धिः
6] वृत्तिर्न	वृत्तिः + न	विसर्गसन्धिः
7] यस्योभयम्	यस्य + उभयम्	गुणसन्धिः
8] कुबुद्दिरेषा	कुबुद्दिः + एषा	विसर्ग सन्धिः
9] नाम्भः	न + अम्भः	सवर्णदीर्घसन्धिः
10] भवतीति	भवति + इति	सवर्णदीर्घसन्धिः

11] एतदुपरि	एतत् + उपरि	जश्त्वत्वसन्धिः
12] अस्मन्मित्रम्	अस्मत् + मित्रम्	अनुनासिक सन्धिः
13] पपातैषः	पपात + एषः	वृद्दिसन्धिः
14] फललोभच्च	फललोभात् + च	श्चुत्वसन्धिः
15] व्यसनेष्वसक्तः	व्यसनेषु + असक्तः	यण् सन्धिः
16] ह्येषः	हि + एषः	यण सन्धिः
17] नामरूपाद्विमुक्तः	नामरूपात् + विमुक्तः	जश्त्वसन्धिः
18] बालस्तत्र	बालः + तत्र	विसर्गसन्धिः [स कारादेशः]
19] ततश्शेते	ततः + शेते	विसर्गसन्धिः [सकारादेशः]
20] भक्तस्सेवते	भक्तः + सेवते	सकारादेश सन्धिः [विसर्ग सन्धिः]
21] मुनिरिति	मुनिः + इति	रेफादेशसन्धिः [विसर्गसन्धिः]
22] भूरियम्	भूः + इयम्	रेफादेशसन्धिः [विसर्गसन्धिः]
23] यतिस्सः	यतिः + सः	विसर्गसन्धिः [स कारादेशः]
24] स नमति	सः नमति	विसर्गसन्धिः
25] गजोयाति	गजः + याति	विसर्गसन्धिः
26] तैरपि	तैः + अपि	रेफादेशसन्धिः [विसर्गसन्धिः]
27] रामश्च	रामस् + च	विसर्गसन्धिः [स कारादेशः]
28] दिनेश्वरः	दिन + ईश्वरः	गुण सन्धिः
29] करीन्द्रः	करि + इन्द्रः	सवर्णदीर्घसन्धिः
30] गिरिश्च	गिरिः + च	विसर्गसन्धिः [श्चुत्व सन्धिः]
31] रामो~पि	रामः + अपि	विसर्गसन्धिः [पूर्वरूपसन्धिः]

विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत

1] हरिहरौ	हरिः च हरह् च	द्वन्द्व समासः
2] उपनगरम्	नगरस्य समीपम्	अव्ययीभवसमासः
3] यथाशक्ति	शक्तिं अनतिक्रम्य	अव्ययीभवसमासः
4] प्रतिदिनम्	दिनं दिनं प्रति	अव्ययीभवसमासः
5] प्रतिवर्षम्	वर्षं वर्षं प्रति	अव्ययीभवसमासः
6] सतृणम्	तृणमपि अपरित्यज्य	अव्ययीभवसमासः
7] प्रतिगृहम्	गृहं गृहं प्रति	अव्ययीभवसमासः
8] कृतभोजनः	कृतं भोजनं यस्य सः	बहुव्रीहिसमासः
9] दत्तधनः	दत्तं धनं यस्मै सः	बहुव्रीहिसमासः

10] नीलकण्ठः	नीलः कण्ठः यस्य सः	बहुव्रीहिसमासः
11] चक्रपाणिः	चक्रं पाणौ यस्य सः	बहुव्रीहिसमासः
12] विषकण्ठः	विषं कण्ठे यस्य सः	बहुव्रीहिसमासः
13]फालचन्द्रः	फाले चन्द्रः यस्य सः	बहुव्रीहिसमासः
14] प्राप्तोदकः	प्राप्तं उदकं यं सः	बहुव्रीहिसमासः
15] जनसेवा	जनानां सेवा	तत्पुरुषसमासः
16] स्वर्गतुल्यः	स्वर्गेण तुल्यः	तत्पुरुषसमासः
17] त्यागधनः	त्यगः एव धनं यस्य सः	बहुव्रीह्हिसमासः
18] मार्गान्तरम्	अन्यः मार्गः	कर्मधारयसमासः
19] बालर्कः	बालः च असौ अर्कः च	कर्मधारयसमासः
20] कपिशार्दूलः	कपिः शार्दूलः इव	कर्मधारयसमासः
21] करीन्द्रः	करीणां इन्द्रः	तत्पुरुष समासः
22] यथाबलम्	बलम् अनतिक्रम्य	अव्ययीभावसमासः
23] देवासुराः	देवः च असुराः च	द्वन्द्वसमासः
24] मच्छिरः	मम शिरः	तत्पुरुषसमासः
25] दीर्घायुः	दीर्घं आयुः यस्य सः	बहुव्रीहिसमासः

विरुद्दपदं लिखत

1] सफलम् X विफलम्	2] सुरः X असुरः	3] शिष्टः X दुष्टः
4] स्वाधीनः X पराधीनः	5] वृद्दिः X क्षयः	6] कृष्णः X शुक्लः
7] स्मृतः X विस्मृतः	8] मधुरम् X कटु	9] कुमतिः X सुमतिः
10] अघम् X अनघम्	11] सुलभम् X दुर्लभम्	12] संशयः X असंशयः
13] अचरः X चरः	14] द्वेषः X प्रीतिः	15] अन्तः X आदिः
16] शूरः X भीरुः	17] सुखदा X दुःखदा	18] विलम्बः X अविलम्बः
19] प्रियः X अप्रियः	20] धर्मः X अधर्मः	21] हितं X अहितम्
22] प्रकाशः X तमः	23] अनुकूलम् X अननुकूलम्	24] आमयः X अनामयः
25] जननम् X मरणम्	26] विषम् X अमृतम्	27] मङ्गलम् X अमङ्गलम्
28] उपरि X अधः		

लकार–पुरुष– वचनानि लिखत

1] बभूव	लिट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
2] ययौ	लिट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
3] भविष्यति	लृट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
4] दीयताम्	लोट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
5] रक्ष	लोट् लकारः	मध्यमपुरुषः	एकवचनम्
6] बभासे	लिट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
7] उदेति	लट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
8] निवर्तयामास	लिट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
9] वक्ष्यामि	लृट् लकारः	उत्तमपुरुषः	एकवचनम्
10] दृश्यते	लट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
11] क्रियते	लट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
12] अवर्णयत्	लङ् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
13] ववन्दे	लिट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
14] चकार	लिट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
15] जगाद	लिट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
16] शास्ति	लट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
17] असूत	लङ् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
18] ददर्श	लिट् लकारः	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
19] दास्यामि	लृट् लकारः	उत्तमपुरुषः	एकवचनम्
20] भविष्यथ	लृट् लकारः	मध्यमपुरुषः	बहुवचनम्
21] ब्रूहि	लोट् लकारः	मद्यमपुरुषः	एकवचनम्

विभक्ति वचनानि लिखत ।

पदम्	विभक्तिः	वचनम्
1] आत्मानम्	द्वितीया	एकवचनम्
2] आत्मनाम्	षष्ठी	बहुवचनम्
3] मम	षष्ठी	एकवचनम्
4] तव	षष्ठी	एकवचनम्
5] उपनिषदा	तृतीया	एकवचनम्
6] वयम्	प्रथमा	बहुवचनम्
7] भाषायाम्	सप्तमी	एकवचनम्
8] नायिकाम्	द्वितीया	एकवचनम्
9] कर्मणा	तृतीया	एकवचनम्
10] कर्मणः	षष्ठी	एक्वचनम्
11] कर्मणां	षष्ठी	बहुवचनम्
12] चक्षुषा	तृतीया	एकवचनम्
13] जगत्याम्	सप्तमी	एकवचनम्
14] मित्राणि	प्रथमा/ द्वितीया	बहुवचनम्
15] मेघे	सप्तमी	एकवचनम्
16] तेषु	सप्तमी	बहुवचनम्
17] अस्माकम्	षष्ठी	बहुवचनम्
18] तस्य	षष्ठी	एकवचनम्
19] मित्रेण	तृतीया	एकवचनम्
20] कस्य	षष्ठी	एकवचनम्
21] नद्यः	प्रथमा	बहुवचनम्

समानार्थकपदं लिखत

1] अनलः = पावकः / अग्निः

2] मनीषी = पण्डितः / कोविदः

3] आपः = जलम् /तोयम् / अम्भः

4] वरिवाहः = मेघः

5] शिशुः = अर्भकः / पोतः /शावकः

6] पिता = जनकः

7] भार्या = पत्नी / जाया

8] सूर्यः = भास्करः / दिनेश्वरः /दिवाकरः

9] देहः = कायः / तनुः /शरीरम्

10] तनयः = पुत्रः / सुतः / सूनुः /तनुजः

11] रजा = नृपः / क्षितिपालः / महीपतिः
12] मानवः = नरः
13] मुखम् = वदनम्
14] ऋषिः = यतिः
15] दशास्यः = रावणः
16] वृत्तान्तः = समाचारः
17] बाधा = व्यथा
18] चन्द्रः = निशाकरः
19] विपिनम् = वनम् / काननम् / अरण्यम्
20] अश्वः = हयः
21] शक्रः = इन्द्रः / शचीपतिः
22] गजः = करी
23] वज्रम् = अशनिः
24] त्रस्तः = भीरुः
25] भिषक् = वैद्यः
26] ओजः = कान्तिः
27] कुड्यम् = भित्तिः
28] मोक्षः = मुक्तिः

अन्यलिङ्गरूपं लिखत

1] महाराजः = महाराज्ञी
2] बालः = बाला
3] नायकः = नायिका
4] कविः = कववयित्रि
5] महोदया = महोदयः
6] योगी = योगिनी
7] विद्वान् = विदुषी
8] पुत्रः = पुत्री
9] पत्नी= पतिः
10] भार्या = भर्ता
11] विधेयः = विधेया
12] पिता = माता
13] कुमारः = कुमारी
14] राजा = राज्ञी
15] अश्वः = अश्वा
16] गतवान् = गतवती
17] भवान् = भावती
18] बालकः = बालिका
19] भवदीयः = भवदीया
20] पठन् = पठन्ती

प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत

1] बालकः पाठं पठति । — बालकेन पाठः पठ्यते ।
2] अहं जलं पिबामि । — माया जलं पीयते ।
3] बालकेन धाव्यते — बालकः धावति ।
4] बालिकाः हसन्ति । — बालिकाभिः हस्यते ।
5] तैः अङ्काः लभ्यन्ते । — ते अङ्कान् लभन्ते ।
6] सः चित्रं पश्यति । — तेन चित्रं दृश्यते ।

7] वृक्षैः भूयते । वृक्षाः भवन्ति ।
8] पिता कार्यालयं गच्छति । पित्रा कर्यालयः गम्यते ।
9] कपयः फलानि खादन्ति । कपिभिः फलानि खाद्यन्ते ।
10] जनैः हसितम् । जनाः हसितवन्तः ।
11] अध्यापकेन प्रश्नः पृष्टः । अध्यापकः प्रश्नं पृष्टवान् ।
12] छात्रः ग्रामं गतवान् । छात्रेण ग्रामःगतः ।
13] स्त्रियः आभरणानि धृतवत्यः । स्त्रीभिः आभरणानि धृतानि ।
14] माया जलं पीतम् अहं जलं पीतवान् ।
15] सः तत्र स्थितः । तेन तत्र स्थितम् ।
16] बालकः पाठं पठितवान् । बालकेन पाठः पठितः ।
17] बालिका धावितवती । बालिकाया धावितम् ।
18] जानाः इतः गच्छान्ति । जनैः इतः गम्यते ।
19] बालकः पाठान् पठति । बालकेन पाठाः पठ्यन्ते ।
20] वृक्षः रोहते । वृक्षेण रुह्यते ।

विशेषव्याकरणांशः

1] बालकः चोरात् **त्रायते** ।
2] शिशुः बिडालात् **बिभेति** ।
3] **स्वस्ति** अस्तु भवद्भ्यः ।
4] भवन्तः सर्वे अत्र आगच्छन्तु ।
5] चन्द्रः भूमिं **परितः** प्रदक्षिणं करोति ।
6] मातृभाषया **सार्धम्** ।
7] शङ्कराय अभिषेकः **रोचते** ।
8] वीराय युद्दं **रोचते** ।
9] नगरात् **बहिः** उद्यानं अस्ति ।
10] नार्यः पुष्पेभ्यः **स्पृहयन्ति** ।
11] बालकाः मधुरेभ्यः **स्पृहयन्ति** ।
12] कंसः कृष्णाय **क्रुध्यति** ।
13] नृपः शत्रवे **ईर्ष्यति** ।
14] बालकाय मोद्कं **रोचते** ।
15] धेर्मेण इष्टां गतिं **प्रपद्यते** ।
16] पुरुषकारं **विना** दैवं न सिध्यति ।

17] रामः रावण्य **क्रुध्यति** ।

18] छत्राय क्रीडा **रोचते** ।

19] जलं/जलेन/जलात् **विना** मीनः न जीवति ।

20] छात्रेण **सह** अध्यापकः याति ।

21] शिवाय अभिषेकः **रोचते** ।

छन्दः

प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दोनाम लिखत ।

त | त | ज | गु गु

−−∪ | −− ∪|∪−∪ | − −

1] **धर्मोहि यत्नैः पुरुषेण कार्यः ।**

छन्दः :− इन्द्रवज्रा छन्दः

लक्षणम् :− स्यादिन्द्रवज्रा यदि तौ जगौ गः ।

समन्वयः :− प्रतिपादे एकादश [11] अक्षराणि भावन्ति ।

त त ज गु गु गणाः सन्ति । अतः इन्द्रवज्राछन्दः ।

ज | त | ज | र

∪−∪|− −∪ | ∪ − ∪|− ∪−

2] **हितैषिणः सन्ति न ते मनीषिण :**

छन्दः :− वंशस्थ छन्दः

लक्षणम् :− जतौ तु वंशस्थमुदीरितं जरौ

समन्वयः :− प्रतिपादे द्वादश [12] अक्षराणि भावन्ति ।

ज त ज र गणाः भावन्ति । अतः वंशस्थ छन्दः ।

त	भ	ज	ज	गुगु
– – ∪	– ∪∪	∪– ∪	∪ –	∪ – –

3] **मातेव रक्षति पितेव हिते नियुङ्क्ते**

छन्दः :– वसन्ततिलका छान्दः

लक्षणम् :– उक्त वसन्ततिलका तभजाजगौगः ।

समन्वयः :– प्रतिपादे चतुर्दश [14] अक्षराणि भावन्ति ।

त भ ज ज गु गु गणाः भवन्ति । अतः वसन्ततिलका छन्दः ।

न	न	म	य	य
∪∪∪	∪∪∪	– – –	∪ – –	∪ – –

4] **वनभुवितनुमात्रत्राणमाज्ञापितं मे**

छन्दः :– मालिनी छन्दः

लक्षणम् :– ननमययुतेयं मालिनीभोगिलोकैः ।

समन्वयः :– प्रतिपादे पञ्चदश [15] अक्षराणि भावन्ति ।

न न म य य गणाः भवन्ति । अतः मालिनी छन्दः ।

1] इन्द्रवज्रा छन्दः	11	अक्षराणि
2] वंशस्थच्छन्दः	12	अक्षराणि
3] वसन्ततिलकाछन्दः	14	अक्षराणि
4] मालिनिछन्दः	15	अक्षराणि

अलङ्कारः

1] श्रीरामः समुद्रमिव गम्भीरः।

अलङ्कारः :– उपमालङ्कारः

लक्षणम् :– उपमायत्रसादृश्य लक्ष्मीरुल्लसतिद्वयोः ।

समन्वयः :– उपमेयम्= श्रीरामः

उपमानम्= समुद्रः

साधारणधर्मः = गम्भीरः

उपमावाचकः = इव

अतः अत्र उपमालङ्कारः ।

2] वचनामृतम्

अलङ्कारः :– रूपकालङ्कारः

लक्षणम् :– उपमानोपमेययोः अभेदः रूपकम् ।

समन्वयः :– अत्र उपमानोपमेययोः वचनामृतयोः अभेदः वर्णितः । अतः रूपकालङ्कारः ।

3] कमलमिवचारु वदनम् ।

अलङ्कारः :– उपमालङ्कारः

लक्षणम् :– उपमायत्रसादृश्य लक्ष्मीरुल्लसतिद्वयोः ।

समन्वयः :– उपमेयम्= वदनम्

उपमानम्= कमलम्

साधारणधर्मः = चरु

उपमावाचकः = इव

अतः अत्र उपमालङ्कारः ।

4] सीतामुखं कमलमिव सुन्दरम् ।

अलङ्कारः :– उपमालङ्कारः

लक्षणम् :– उपमायत्रसादृश्य लक्ष्मीरुल्लसतिद्वयोः ।

समन्वयः :– उपमेयम्= सीतामुखं

उपमानम्= कमलम्

साधारणधर्मः = सुन्दरम्

उपमावाचकः = इव

अतः अत्र उपमालङ्कारः ।

5] सैन्धवमानय ।

अलङ्कारः :– श्लेषालङ्कारः

लक्षणम् :– अनेकार्थशब्दविन्यासः श्लेषः ।

समन्वयः :– अत्र सैन्धवपदस्य अश्वः इति , लवणम् इति अर्थद्वयं वर्णितम् । अतः श्लेषालङ्कारः ।

6] माघे मेघे गतं वयः ।

अलङ्कारः :– श्लेषालङ्कारः

लक्षणम् :– अनेकार्थशब्दविन्यासः श्लेषः ।

समन्वयः :– अत्र माघमासे मेघमद्ये पक्षी गतः इति , तथा माघकाव्यस्य मेघदूतकाव्यस्य अद्ययने आयुः गतः इति अर्थद्वयं वर्णितं । अतः श्लेषालङ्कारः ।

7] सौजन्यमेव सुवर्णम् ।

अलङ्कारः :– रूपकालङ्कारः

लक्षणम् :– उपमानोपमेययोः अभेदः रूपकम् ।

समन्वयः :– अत्र उपमानोपमेययोः सौजन्यसुवर्णयोः अभेदः वर्णितः । अतः रूपकालङ्कारः ।

8] विद्याधनं सर्वधनप्रधानम् ।

अलङ्कारः :– रूपकालङ्कारः

लक्षणम् :– उपमानोपमेययोः अभेदः रूपकम् ।

समन्वयः :– अत्र उपमानोपमेययोः विद्याधनयोः अभेदः वर्णितः । अतः रूपकालङ्कारः ।

9] गङ्गा गङ्गेव पावनी ।

अलङ्कारः :– अनन्वयालङ्कारः

लक्षणम् :– उपमानोपमेयत्वं यदा एकस्यैव वस्तुनः ।

समन्वयः :– अत्र गङ्गा इति एकस्यैव वस्तुनः उपमानोपमेयत्वं वर्णितम् । अतः अत्र श्लेषालङ्कारः ।

10] इन्दुः इन्दुरिव श्रीमान् ।

अलङ्कारः :– अनन्वयालङ्कारः

लक्षणम् :– उपमानोपमेयत्वं यदा एकस्यैव वस्तुनः ।

समन्वयः :– अत्र इन्दुः इति एकस्यैव वस्तुनः उपमानोपमेयत्वं वर्णितम् । अतः अत्र श्लेषालङ्कारः ।

11] कादम्बरी रसज्ञानामाहारोपि न रोचते ।

अलङ्कारः :– श्लेषालङ्कारः

लक्षणम् :– अनेकार्थशब्दविन्यासः श्लेषः ।

समन्वयः :– अत्र कादम्बरी इति पदस्य मद्यं इति , बाणभ ट्ट स्य गद्यकृतिः इति अर्थद्वयं वर्णितं । अतः श्लेषालङ्कारः ।

12] मधुरं मधु पीयूषं तस्मात् तस्मात् कवेर्वचः ।

अलङ्कारः :– सरालङ्कारः

लक्षणम् :– उत्तरोत्तरमुत्कर्षः सार इत्यभिधीयते ।

समन्वयः :– मधु मधुरं तस्मात् पीयूषं मधुरं तस्मात् कवेर्वचः मधुरं इति उत्तरोत्तरमुत्कर्षः वर्णितः । अतः सारालङ्कारः ।

13] गिरिर्महान् गिरेरब्धिः महानब्धेः नभो महत् नभसोपि महद्ब्रम्ह ।

अलङ्कारः :– सरालङ्कारः

लक्षणम् :– उत्तरोत्तरमुत्कर्षः सार इत्यभिधीयते ।

समन्वयः :– अत्र गिरिः महान् तस्मात् अब्धिः महान् तस्मात् नभः महत् तस्मात् ब्रह्म महत् इति उत्तरोत्तरमुत्कर्षः वर्णितः । अतः सारालङ्कारः ।

कविपरिचयं लिखत

1] कविः :– कालिदासः

कलः :– प्रथम , चतुर्थ, पञ्चमं वा शतकम्

देशः :– उज्जयिनी

कृतयः :– रघुवंशम् , कुमारसम्भवम् , मेघदूतम् , ऋतुसंहारम् , विक्रमोर्वशीयम् , अभिज्ञानशाकुन्तलम् , मालविकाग्निमित्रम्

2] कविः :– भरतमुनिः

कालः :– क्रि.पू द्वितीयशतकम्

देशः :– भारतम्

कृतिः :– नाट्यशास्त्रम्

3] कविः :– वाल्मीकिः

काल: :– क्रिस्ताब्दत् प्राक्तन कालः

देशः :– तमसानदीतिरे विद्यमानः आश्रमः

कृतिः :– रामायणम्

प्रशंसा :– आदिकविः

4] कविः :– बल्लाळसेनः

कालः :– षोडशशतकम्

देशः :– धारानगरम्

कृतिः :– भोजप्रबन्धः

5] कविः :– भासः

देशः :– दक्षिणभारतम्

कालः :– क्रि.पू पञ्चमं शतकम्

कृतयः :– कर्णभारम् , स्वप्नवासवदत्तम् , प्रतिमानाटकम् , दूतघटोत्कचम् , अभिषेकनाटकम्
मध्यमव्यायोगः , चारुदत्तम् , अविमारकम् , बालचरितम् इत्यादि चतुर्दशरूपकाणि ।

6] कविः :– विद्वान्. एच्.वि. नागराज राव्

कालः :– क्रि.श 1942

देशः :– मैसूरु

कृतयः :– भल्लटशतकम् , रूपकचतुष्टयी प्रशस्तिः :– राष्ट्रप्रशस्तिपुरस्कारः

7] कविः :– के. एस्. नागराजन्

कालः :– विंशतिशतकम्

देशः :– बेङ्गलूरु

कृतयः :– गुरुशापम् , श्री सीतास्वयंवरम् , शबरीविलासम्

8] कविः :– भोजरजः

कालः :– 11 शतकम्

देशः ;– विदर्भः

कृतिः :– चम्पूरामायणाम् , सरस्वतीकण्ठभरण्म्

9] कविः :– वेदव्यासः

कालः :– द्वापरयुगम्

देशः :– यमुनानदीद्वीपः

कृतयः :– महाभारतम् , अष्टादशपुराणानि , ब्रम्हसूत्राणि

कर्नाटकभाषया अनुवादं कुरुत ।

1] मानवाः पुण्यस्य फलम् इच्छान्ति । किन्तु पुण्यं न इच्छन्ति। पापस्य फलं न इच्छन्ति । यत्नतः पापं कुर्वन्ति।

2] महाभारतं कौरवपाण्डवानां कथा । अत्र अवतरपुरुषस्य श्रीकृष्णस्य कथा. विदुरोपदेशः भीश्मोपदेशः च प्रसिद्दाः अंशाः ।

3] जलपूर्णः मेघः आकाशे गर्जति । मेघस्य गर्जनं श्रुत्वा मयूराः नृत्यन्ति । जलधरः जलेन भूमिं सिञ्चन्ति । कृषिकाः अपि सन्तुष्टाः भावन्ति ।

4] संस्कृते बहूनि काव्यानि सन्ति । तेषु रामायणं महाभारतं च प्रसिद्दे काव्ये । रामायणस्य कर्ता वाल्मीकिः । महाभारतस्य कर्ता वेदव्यासः ।

5] दीपः वर्तिद्वारा तैलं गृण्हाति ज्वलति च । यदा तैलं शुष्यति तदा ज्वाला नश्यति । तैलदीपाः वायुना शाम्यन्ति । विद्युद्दीपाः न शाम्यन्ति । नगरेषु विद्युद्दीपाः प्रकाशन्ते ।

6] पुरा कोसलेषु दशरथो नाम राजा आसीत् । तस्य चत्वारः पुत्राः आसन् । पितुरादेशेन रामः सीतया लक्ष्मणेन च साकम् अवसत् । तत्र रावणो नाम राक्षसेश्वरः सीतां अपहृतवान् । रामः लङ्कां गत्वा रावणं जघान ।

7] प्रतिवर्षं वयं जन्मदिनोत्सवं आचरामः । तस्मिन् दिने देवालयं गत्वा नमस्कृत्य प्रसादं स्वीकृत्य आगच्छामः । रक्तदानं कुर्मः । गृहे समारोहम् आयोज्य मधुरं वितरामः । तद्दिने यत्किमपि अनुपमं कार्यं कुर्मः ।

8] इन्दुः रात्रौ उदयते । इन्दोः प्रकाशः चन्द्रिका । चन्द्रिकायाः ज्योत्स्ना कौमुदीति अपरे नाम्नी । सा शीतला आह्लादकरी च वर्तते ।

9] नीलः मेघः आकाशे सञ्चरति । मेघात् वृष्टिः भवति । वृष्ट्या भूमौ सस्यानि वर्धन्ते । पशवः सस्यानि भक्षयित्वा जीवन्ति ।

10] आधुनिकयुगे अर्थस्यैव अतीव महत्वं स्थानं वर्तते । अर्थो हि सर्वकार्यस्य प्रधानतमं साधनम् । अर्थो हि सर्वस्य दुःखस्य सुखस्य च कारणम् । अतः मानवाः अर्थविषये जागरूकः भवेत् ।

11] कुरुक्षेत्रे सर्वे पाण्डवाः कौरवाः च युद्दाय सन्नद्दाः आसन् । अर्जुनः एकः महावीरः । तस्य सारथिः भगवान् श्रीकृष्णः । उभयोः पक्षयोः सर्वे युद्दसन्नद्दाः अभवन् ।

12] सन्तोषः एव मनवजीवनस्य श्रेष्टा सम्पदस्ति । सन्तोषेण युक्तः मानवः उत्तमजीवनं निर्वहति ।

13] स्वामी विवेकानन्दः विश्वस्य माहापुरुषेषु अन्यतमः । सः देश– विदेशेषु भारतस्य सनातनधर्मस्य प्रचारम् अकरोत् ।

14] मानवस्य शरीरे बहूनि अङ्गानि भवन्ति । सर्वेषु इन्द्रियेषु नयनं प्रधानं भवति ।

15] वायुः जलम् आहारः च जीवितुं अत्यावश्यकानि सधनानि भवन्ति । तेषु आहारस्य प्राप्तिः व्यवसायेन एव भवति ।

16] विद्यार्थिजीवनं अमूल्यं भवति । छत्रः सदा उत्साहेन भवेत् । गुरोः मार्गदर्शनं अनुसरेत् ।

17] उद्योगं पुरुषस्य लक्षणं । उद्योगेनैव सर्वाणि कार्याणि फलन्ति । वयमपि उद्योगिनः भवेम ।

18] भारतीया अध्यात्मपरम्परा विशिष्टा अस्ति । अत्र महापुरुषाः शङ्करः रामानुजः मध्वः बसवेश्वरः च प्रसिद्दाः । ते क्रमशः अद्वैत ट्ट विशिष्टाद्वैत द्वैत ट्ट शक्तिविसिष्टाद्वैतं च प्रतिअपादितवन्तः ।

19] “ आरोग्यमेव भाग्यम्” इति उक्तिः प्रसिद्दा वर्तते । शुद्दाहारस्य भक्षणेन मानवस्य आरोग्यस्य रक्षणं भावति ।

20] अस्माकं भारतदेशे बहवः समस्याः अद्य समाजे सन्दृश्यन्ते । तासु निरुद्योग समस्या अन्यतमा ।

21] छात्राणां जीवने समयपालनस्य अत्यन्तं महत्वं स्थानं वर्तते । अस्माकं पूर्वजाः समयपालनेन एव यशः अलबन्त ।

22] विद्याधरचक्रवर्तिनः जीमूतकेतोः पुत्रः जीमूतवाहनः । सः दयापरः आसीत । नागान् गरुडात् रक्षितुं स्वस्य जीवम् एव गरुडाय आर्पयत् । एवं महात्मनः परोपकाराय एव जीवन्ति ।

23] मैसूरुनगरं सांस्कृतिकनगरं इति प्रसिद्दम् । अत्र प्रतिवर्षं विश्वविख्यातः नवरात्रमहोत्सवः प्रचलति । तं वीक्षितुं देश ट्ट विदेशतः जनाः आगच्छन्ति । महोत्सवं दृष्ट्वा आनन्दं अनुभवन्ति ।

संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत

೧] ಉದ್ಯೋಗವು ಮಾನವನ ಲಕ್ಷಣವು. ಉದ್ಯೋಗದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳು ಫಲಿಸುತ್ತವೆ . ನಾವೂ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗೋಣ.

೨] ಭಾರತೀಯ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪರಂಪರೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾಪುರುಷರಾದ ಶಂಕರ, ರಾಮಾನುಜ, ಮಧ್ವ,ಬಸವೇಶ್ವರರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅದ್ವೈತ–ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ–ದ್ವೈತ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

೩] ಸ್ವಾಮೀ ವಿವೇಕಾನಂದರು ವಿಶ್ವದ ಮಹಾಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಅವರು ದೇಶವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸನಾತನಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವರನ್ನು ನಾವು ಅನುಸರಿಸೋಣ.

೪] ಸುಭಾ಼ಷಿತವೆಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮನೋಹರವಾದ ಸುಭಾಷಿತಗಳಿವೆ. ಇವು ನೀತಿಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತವೆ . ತತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತು ಲೋಕವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ .

೫] ಇಂದು ಶಿಕ್ಷಣವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ಉತ್ತಮ ಜೀವನವು ಅಸಾಧ್ಯವು. ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮಾನವನ ಜ್ಞಾನವು ಬೆಲೆಯುತ್ತದೆ .

೬] ಯುಕ್ತಾದ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯವು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ . ಯಾವನು ಪ್ರತಿದಿನ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ರೋಗರಹಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

೭] ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವೆರಿ ನದಿಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೀವನದಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

೮] ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಉದ್ಯಾನಗಳು ಕಂಡುಬರಯತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೂವು ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮರಗಳು ಬಳ್ಳಿಗಳು ಇರಿತ್ತವೆ. ಆನರು ಪ್ರತಿದಿನ ಇಲ್ಲಿ ವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.

೯] ಸತ್ಯವೇ ಗೆಲ್ಲುತ್ತದೆ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ಎಮಬ ಮಾತು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಯಾವನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ . ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕು.

೧೦] ಭಾರತ ನಮ್ಮ ದೇಶವು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಯುವಕರು ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ .

೧೧] ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಕಾರರಲ್ಲಿ ಭಾಸನೂ ಒಬ್ಬನು. ಅವನು ಉತ್ತಮವಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೧೨] ವಿದ್ಯಾವಂತನು ಎಲ್ಲಾಕಡೆ ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

೧೩] ನಾವು ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ದೇಶವು ಪರಾಧೀನವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತದ ಶಾಸಕರಾಗಿದ್ದರು. ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶಭಕ್ತರು ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸಿದರು.

೧೪] ಸಾಯಂಕಾಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆಟವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರೀಡೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯವು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯಾವನ ಆರೋಗ್ಯವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಆತನ ಬುದ್ಧಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೫] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನವು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸದಾ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಗುರುಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.

೧೬] ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಣವು ಎಲ್ಲಾ ಸುಖ–ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಜಗ್ರತನಗಿರಬೇಕು.

೧೭] ಧ್ಯಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಷಯಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಓದುವಿಕೆಯು ಅಧ್ಯಯನವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಮಾನವನ ಜ್ಞಾನವು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾಗಬೇಕು.

೧೮] ಸಮಯಪಾಲನೆಯು ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಜೀವನದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಸಮಯಪಾಲನೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾಕೆಲಸಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ . ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲೈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ನೀವೂ ಕೂಡ ಸಮಯ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಿ.

೧೯] ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಹವಾಸದ ಪ್ರಭಾವವು ಅಧಿಕವಾದುದು. ಸಹವಾಸದಿಂದ ಅಧಮ ಮಧ್ಯಮ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ .

೨೦] ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಇಂದು ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನನಿರ್ವಹಣೆಯು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವು.

೨೧] ಸಂತೋಷವೇ ಮಾನವ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಂಪತ್ತಾಗಿದೆ . ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾನವನು ಉತ್ತಮವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ .

೨೨] ಆಲಸ್ಯವು ಮಾನವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ಶತ್ರುವಾಗಿದೆ. ಸೋಮಾರಿಯಾದ ಮಾನವನು ಏನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉತ್ಸಾಹಿಯಾದ ಮಾನವನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

೨೩] ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಸನೂ ಒಬ್ಬನು. ಅವನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನವಾಸವದತ್ತ ನಾಟಕವು ಪ್ರಸಿದ್ದವಾದುದು.

೨೪] ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಗ್ರಾಮದ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ದೆವಾಲಯದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನವೂ ಇದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಲೂ ಅಂಗಡಿಗಳಿವೆ . ಭಕ್ತರು ಪ್ರತಿದಿನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ.

೨೫] ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಬೆಲೆಯುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾನವರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯವು. ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜದಿಂದ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವು.

೨೬] ನಾವು ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇವೆ . ಹಿಂದೆ ಈ ದೇಶವು ಪರಾಧೀನವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತದ ಶಾಸಕರಾಗಿದ್ದರು. ದೇಸದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶಭಕ್ತರು ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸಿದರು.

೨೭] ಇದು ನಮ್ಮ ಊರಿನ ದೇವಾಲಯ. ಇದರ ಮುಂದೆ ಸರೋವರವಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಉಪವನವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಜನರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ವಿಹರಿಸಲು ಬರುತ್ತಾರೆ.

೨೮] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರತಿದಿನ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ . ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗುರುಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಫಲತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

पत्रलेखनम्

1] भवान् सर्वकारीय प्रौडाशालायाः हरीशः इति मत्वा मुख्योपाध्यायं प्रति विरामपत्रं लिखत ।

सकाशात्,

हरीश जोशी
सर्वकारीय प्रौडाशाला
मैसूरू ।

सविधे,

मुख्योपध्यायः,
सर्वकारीय प्रौडशाला
मैसूरु ।

माननीय !

विषयः :- विरामार्थम् आवेदनम् ।

अहं मातापितृभ्याम् सह शिरसी नगरं गमिष्यामि । तत्र मम बन्धुगृहे उत्सवः अस्ति ।

अतः दिनत्रयं विरामं यच्छन्तु इति प्रर्थयामि ।

धन्यवादाः

स्थलम् : मैसूरु
दिनाङ्कः : 11/12/2020

इति भवद्विश्वासि
हरीशः

2] भावान् शिरसि नगरस्य महेशः इति मत्वा रघुवंशमहाकाव्यं इति पुस्तकं प्रेषयितुं अमरभरती प्रकाशनं प्रति पत्रं लिखत ।

सकाशात् ,
महेश हेगडे
शंकरसदनम्– 12/1
शिवाजीनगरम्
शिरसि ।

सविधे ,
व्यवस्थपकः,
अमरभारती प्रकाशनम्
मैसूरु ।

माननीय !
विषयः :– पुस्तकार्थम् आवेदनम् ।

अहं भवत् प्रकाशितं रघुवंश महाकाव्यं इति पुस्तकं दृष्टवान् । तत् पुस्तकं प्राप्तुम् इच्छामि । कृपया पत्रालयद्वारा एकं पुस्तकं प्रेषयन्तु इति प्रार्थयामि ।

धन्यवादः

स्थलम् :– शिरसि
दिनाङ्कः 30/01/2020

इति भवद्विश्वासि
महेश हेगडे

3] भवान् विनायकः इति मत्वा धारवाडनगरे विद्यमानं पितरं प्रति प्रवासार्थं धनं प्रेषयितुं पत्रं लिखत ।

श्री

क्षेमम्

विनायक :
बेळगावि
04/10/2020

पूज्य पितृचरणारविन्दयोः नमस्कारः । अहम् अत्र कुशली । भवन्तः तत्र कुशलिनः इति भावयामि । अत्र मम अध्ययनं सम्यक् प्रचन् अस्ति । प्रथम सङ्कलनात्मक परीक्षा अपि समाप्ता ।

आगामि वासरे शालायाः शिक्षकाः मित्राणि च मैसूरु प्रवासार्थं गमिष्यन्ति । अहमपि गन्तुम् इच्छामि । अतः प्रवसार्थं एकसहस्र [1000] रूप्यकाणि प्रेषयन्तु इति प्रार्थयामि । सर्वेभ्यः मम क्षेमसमाचारं सूचयन्तु । पत्रं लिखतन्तु ।

इति भवदीयः पुत्रः
विनायकः

पत्र सङ्केतः

सकाशात्,
विनायकः
सद्विद्या प्रौडशाला
बेळगावि ।

सविधे,
रङ्गनाथः वालीकार्
जयनगरम् प्रथम मार्गम्
धारवाडः ।

4] शाला वार्षिकोत्सवं आमन्त्र्य शिरसी नगरे विद्यमानं मित्रं प्रति पत्र लिखत ।

श्री

क्षेमम्

वादिराज
बेळगावि
25/05/2020

प्रिय मित्र नमस्ते । अहं अत्र कुशलि । भावन् तत्र कुशली इति भावयामि । अत्र मम अध्ययनं सम्यक् प्रचन् अस्ति । प्रथम सङ्कलनात्मक परीक्षा अपि समाप्ता ।

आगामि वासरे अस्माकं विद्यालयस्य वार्षिकोत्सवः प्रचलिष्यति । वर्षिकोत्सवे मम गीतगायनं, नाटकं च वर्तते । वार्षिकोत्सवस्य उद्घाटनार्थं शिक्षणसचिवः आगच्छाति । नाटकं द्रष्टुं भवान् आगच्छातु इति प्रर्थयामि । अन्यः कोपि विशेषो नास्ति । पत्रं लिखतु । नमस्कारः ।

इति भवदीयः मित्रम्
वादिराजः

पत्र सङ्केतः

सकाशात्
वादिराजः
नवनगरम् प्रथम मार्गम्
बेळगावि ।

सविधे,
सूधीरः
नेहरूनगरम्
शिरसि ।

5] शालायां आचरितस्य संस्कृतोत्सवस्य विवरणं कृत्वा मातरं प्रति पत्रं लिखात ।

श्री

क्षेमम्

श्रीनिकेत कुलकर्णि
बेळगावि
14/10/2020

पूज्य मातृचरणारविन्दयोः नमस्कारः । अहम् अत्र कुशली । भवन्तः तत्र कुशलिनः इति भावयामि । अत्र मम अध्ययनं सम्यक् प्रचन् अस्ति । प्रथम सङ्कलनात्मक परीक्षा अपि समाप्ता ।

गतवासरे शालायां संस्कृतोत्सवः आसीत् । संस्कृतोत्सवस्य उद्घाटनार्थं जनार्दन हेगडे महोदयः आगतवान् आसीत् । संस्कृतोत्सवे मम गीतगायनं नाटकं च आसीत् । नाटक स्पर्धायां प्रथमस्थानं प्राप्तम् । पारितोषकं च लब्धम् । अन्यः कोपि विशेषो नास्ति । पत्रं लिखतु । सर्वेभ्यः मम नमस्काराः ।

इति भवदीयः पुत्रः

श्रीनिकेत कुलकर्णि

पत्र सङ्केतः

सकाशात्
श्रीनिकेत कुलकर्णि
भाग्य नगरं प्रथम मार्गम्
बेळगावि ।

सविधे,
कलावती कुलकर्णि
नेहरूनगरम्
शिरसि ।

6] सकारणं विरामं प्रार्थ्य कक्ष्याध्यापकं प्रति पत्रं लिखत ।

सकाशात्

नरहरि सवदत्ति

आदर्श महाविद्यालयः

उडुपि ।

सविधे,

कक्ष्याध्यापकः,

आदर्श महाविद्यालयः

उडुपि ।

माननीय !

विषयः : विरामम् अधिकृत्य ।

अहम् अनारोग्येण पीडितः अस्मि । अतः शालाम् आगन्तुं न शक्नोमि । कृपया दिनत्रयं विरामं यच्छान्तु इति प्रार्थयामि ।

धन्यवादः

स्थलम् : उडुपि

दिनाङ्कः : 03/03/2020

इति भवदीयः छात्रः

नरहरिः

स्वच्छता परिपालनार्थं निवेदनं कृत्वा नगरपालिका कार्यलयस्य प्रबन्धप्रमुखं प्रति आवेदनपत्रं लिखात ।

सकाशात्,
कीर्तन राव्
शान्तिनगरम्
मङ्गळूरु

सविधे,
प्रबन्धप्रमुखः
नगरपालिका कार्यालयः
मङ्गळूरु ।

मननीय : ,
विषयः – स्वच्छातपालनर्थम् अवेदनम् ।

एकवासरत् अत्र कुजलकुल्यातः बहि जलं निस्सरति । तेन अयं प्रदेशः दुर्गन्धेन व्याप्तः । एवं जनानां गमनागमनमपि दुष्करं सञ्जतम् । अतः शीघ्रं सम्यक् व्यवस्थां कुर्वन्तु इति निवेदनं करोमि ।

धन्यवादः

दिनाङ्कः : 07/12/2020 इति भवद्विश्वासि
स्थलम् : मङ्गळूरु कीर्तन राव्

अग्रजस्य विवाहार्थं दिनचतुष्टयं विरामं प्रार्थ्य मुख्योपाध्यायं प्रति विराम पत्रं लिखत ।

सकाशात्,

नवीन तेवरे

बि.के.माडेल् प्रौडशाला

बेळगावि ।

सविधे,

मुख्योपध्ययः

बि.के.माडेल् प्रौडशाला

बेळगावि ।

माननीयः !

विषयः :– विरमम् अधिकृत्य ।

अहं मम मातापितरैः सह अग्रजस्य विवाहार्थं शिरसी नगरं गमिष्यामि । दिनचतुष्टयम् शालां न आगमिष्यामि । अतः मम विरामं यच्छन्तु इति प्रार्थयामि ।

धन्यवादः

स्थलम् : बेळगावि

दिनाङ्कः : 03/06/2020

इति भवद्विश्वासि

नवीन तेवरे

धन्यवादः